

Rada Języka Polskiego

Zespół Języka Polskiego poza Granicami Kraju

Łódź, dn. 26.05.2025 r.

PROTOKÓŁ

z seminarium

Zespołu Języka Polskiego poza Granicami Kraju

Rady Języka Polskiego przy prezydium Polskiej Akademii Nauk

Seminarium Zespołu odbyło się 26 maja 2025 r. w formie online. Wzięło w nim udział 27 osób, a wśród uczestników znaleźli się zarówno stali członkowie Zespołu, jak i zaproszeni goście z Polski i zagranicą (lista obecności – zob. zał.).

I. Część uroczysta

Posiedzenie otworzyła dr hab. Anna Żurek, prof. UW, przewodnicząca Zespołu, która powitała uczestników spotkania i przedstawiła porządek obrad. Następnie zaprezentowała sylwetkę prelegentki, dr Magdaleny Telus.

II. Część merytoryczna

Dr Magdalena Telus wygłosiła wykład na temat *Ocieplanie wizerunku języka polskiego w Niemczech – 5 lat Centrum Kompetencji i Koordynacji Języka Polskiego (KoKoPol) w ST. Marienthal*. Na początku przedstawiła obecnych na spotkaniu przedstawicieli KoKoPolu, a więc dyrektora Gunnara Hille oraz Przemysław Chojnowskiego i Ramonę Plitt, a następnie opisała potrzebę powołania stowarzyszenia. Wśród celów KoKoPolu wymieniła popularyzację języka polskiego w Niemczech, potrzebę docenienia roli języka w porozumiewaniu się, a co za tym idzie równouprawniony dialog polsko-niemiecki w perspektywie ogólnoeuropejskiej. Przybliżyła początki Centrum (otwarcie 1.07.2020 r.), a także sposób jego rozwoju (np. wzrost liczby etatów) i funkcjonowania (np. finansowanie). Wspomniana i poparta liczbami oraz kontekstami historyczno-prawnymi została sytuacja asymetrycznego prestiżu języków polskiego i niemieckiego zarówno w Niemczech, jak i w Polsce. Dysproporcja została przez nią oceniona jako jeden z powodów wzmożonej pracy KoKoPolu w celu argumentowania potrzeby popularyzowania polszczyzny.

Następnie opowiedziała, jak w 2023 r. KoKoPol otrzymał trzyletni mandat wraz z finansowaniem na bycie placówką, która przekazuje bezpośrednie wsparcie szkołom polonijnym prowadzącym naukę języka polskiego w systemie pozaszkolnym. Podstawowym zadaniem stała się więc na poziomie federalnym ocena zapotrzebowanie na nauczanie języka polskiego jako języka pochodzenia. Dużą część działalności stanowi popularyzacja tzw. dobrych praktyk. Kolejnym obszarem są strategie dalszego rozwoju nauczania polszczyzny nie tylko we współpracy z krajami związkowymi, ale też wraz ze społeczeństwem obywatelskim (np. dzięki uniwersytetom ludowym). Ważną rolą KoKoPolu jest też tworzenie sieci i platform wymiany doświadczeń już istniejących placówek szkolnych i pozaszkolnych, a także opracowanie kryteriów promocji organizacji polonijnych. W związku z wyznaczonymi celami Centrum regularnie organizuje konferencje (integrujące przedstawicieli nauki z przedstawicielami administracji i polityki), publikuje dwujęzyczne polsko-niemieckie czasopismo POLONUS i POLONUS NAUKOWY, proponuje kursy języka polskiego w ramach lektoratu im. Emila Krebsa, zdobywa partnerstwa (np. współpracuje ze Szkołą Języka Polskiego i Kultury dla Cudzoziemców Uniwersytetu Wrocławskiego, Instytutem Rozwoju Języka Polskiego).

W kolejnych latach Centrum planuje dalszą dystrybucję środków finansowych dla Polonii i uniwersytetów (w porozumieniu z Instytutem Rozwoju Języka Polskiego), pogłębienie oferty szkoleń i lektoratów, rozwijanie portalu edukacyjnego *Polski odziedziczony*. Osobną nową działalnością jest prowadzenie państwowych egzaminów certyfikatowych z języka polskiego jako obcego. Rozpoczęto też prace nad zbudowaniem zdigitalizowanej biblioteki podręczników do języka polskiego jako obcego z lat 1918–2000 (zapraszani są naukowcy, którzy chcieliby z bazy skorzystać). Prowadzone są jakościowe i ilościowe badania nad zapotrzebowaniem nauczania języka polskiego jako obcego (FamPol – RUB oraz PolskiKompass – Uniwersytet w Konstancji), kampanie reklamowe i informacyjne, a wydana zostanie trzutomowa seria naukowa *Polski Beiträge*. Na koniec prelegentka zaprezentowała krótki filmik na temat wychowania dwujęzycznego z seminariów rodzinnych *Polskie Lato*.

Podczas dyskusji rozmawiano o:

- możliwościach, jakie daje zdigitalizowanie podręczników, publicznemu udostępnieniu ich listy i potencjale samego pomysłu (prof. dr hab. Anna Dąbrowska, UWr),
- użytych w prezentacji sformułowaniach i terminach, takich jak *polski język migrantów odziedziczony w XIX w.*, *język migrancki*, *migranci* – np. w kontekście ich (nie)precyzyjności i wieloznaczności (prof. dr hab. Anna Dąbrowska, UWr) czy wchodzenia w relacje między środowiskami (prof. dr hab. E. Sękowska, UW).

Posiedzenie zamknęła dr hab. Anna Żurek, prof. UW, podsumowując spotkanie i dziękując wszystkim uczestnikom za obecność. Zaprosiła też na kolejne seminarium Zespołu w kolejnym roku akademickim.

Protokół sporządziła:
dr Michalina Biernacka
sekretarz Zespołu